

Mimarlık Eğitiminde Yüzyılın Kazanımları, Günümüz Sorunları ve Yeni Ufuklar

Aşen Ciravoğlu, Mimarlık ve Eğitim Kurultayı, 10 Kasım, İzmir

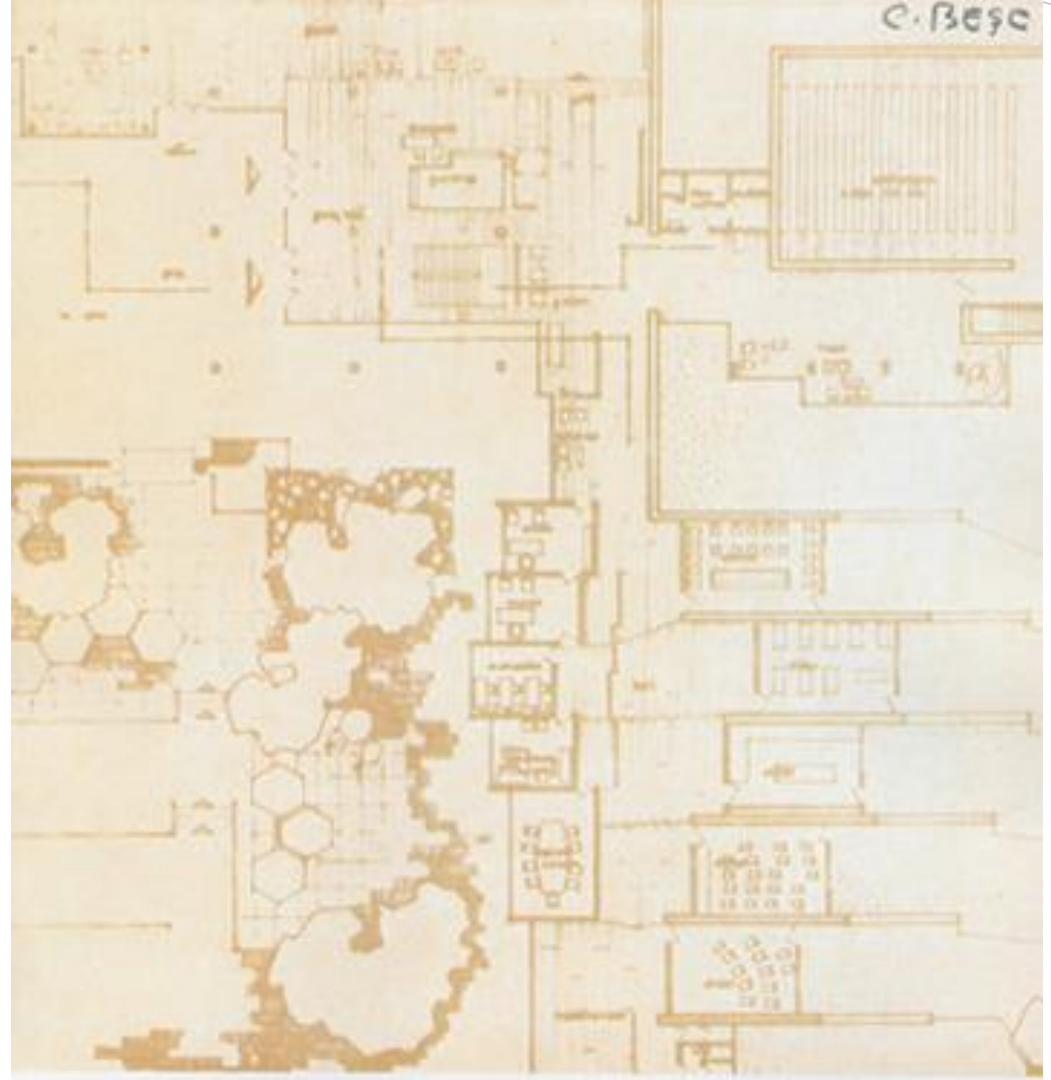
İçerik

- Mimarlar Odası ve Mimarlık Eğitimi
 - Mimarlık Dergileri Üzerinden Oda-Eğitim İlişkisi
 - Mimarlık ve Eğitim Kurultayları Retrospektifi ve Kazanımları
- Yeni Ufuklar: Krizlere Dirençli Eğitim Yapıları
 - Güncel Sorunlar
 - Meslek pratiği
 - Mesleğe kabul
 - Akreditasyon ve uluslararası eşdeğerlik
 - Mimarlık eğitimi ortamı, ölçülebilen sorunlar ve ölçülemeyen değerler
 - Ortaklıklar
 - Güncel krizler ve dirençlilik

Mimarlar Odası ve Mimarlık Eğitimi

- Mimarlık Dergileri Üzerinden Oda-Eğitim İlişkisi/2000'lere dek

1964/4
derginin ikinci
yılı, onuncu
sayısı

1964
4

mimarlık
MİMARLAR ODASI YAYIN ORGANI

1964/4

Walter Gropius ve Mimarın Eğitimi Meselesi

Yazar(lar): Bülent Özer

Mimarın Eğitimi

Yazar(lar): Paul Waltenspuhl, (çeviren) Atilla Yücel

Mimarın Eğitimi Üzerine

Yazar(lar): S. Giedion, (çeviren) Yıldız Sey

UIA Mesleği İcra Komitesi Mimarın Eğitimi Raporu

2-13 Haziran 1964 tarihleri arasında İstanbul ve Ankara'da toplanan komisyon raporu

Öğrenci Çalışmaları 1963-64

Yazar(lar): 1963-64 yaz yarıyılı öğrenci çalışmalarından örnekler: Güzel Sanatlar Akademisi, İTÜ Teknik Okulu, ODTÜ, İTÜ, İstanbul Teknik Okulu,

1964 UIA Mesleği İcra Komisyonu

2-13 Haziran 1964 tarihleri arasında Türkiye'de toplanan U.İ.A. Mesleği İcra Komisyonu'nun mimarî eğitim konusundaki genel görüşü :

ula mesleği icra komitesi mimarın eğitimi raporu

Komisyonumuz, Haziran 1964'teki İstanbul ve Ankara toplantılarında, Fransız seksiyonunun ve İrtibat Komitesi Başkanının teklifine uygun olarak gündemin 1. ci maddesini ele aldı ve mimarın eğitimi konusunda Paris Kongresi'ne ait soru cevabını cevaplandırma usulünü tetkik etti.

Önce, bilgi edinmek üzere, Birleşik Amerika, İngiltere, Türkiye, Meksika ve Brezilya temsilcileri tarafından sunulan, hazırlanmış veya hazırlanmakta olan çeşitli raporlar tetkik edildi.

Aynı zamanda Başkan Gardner Medwin tarafından 1962'de Prague şehrinde hazırlanmış eski eğitim Komisyonunun raporuna ve Mimarlık Anayasasına da müracaat edildi. Müteakiben, geçici programın ön sözünde verilen soruları teker teker cevaplandırıldı.

Bu müzakerenin sonunda Mesleği İcra konusuna giren en mühim hususları şu şekilde tesbit etti: Bu maksatla memleketler için hazırlanmış bütün soruların doldurulması yerine, geçici programın ön sözünde bulunan 9 suale cevap vererek, fikirlerini sentetik bir metinde toplamayı daha uygun gördü.

olsa bile, onlara hakim olacak yerde hükümlerine girdiği kanaatini uyandırmaktadır.

Bu prensip, ve mimarının halihazırdaki ekonomik ve sosyal gerçeklere tamamiyle eğilmek suretiyle kuvvetlenmesi zarureti No: 2 deki soruların cevabıdır.

Serbest dahi olsa, mimar çözülecek problemlerin güçlüklerini ve halihazır verilerini kabul etmelidir. Uzaklaşmak ve bu problemleri sözde bir yaratma serbestliği için ele almamak, vazifeden kaçmaktır ve bir olgunluk eksikliğidir. Verilere saygı müşteriden de fazla mimar için faydalıdır, çünkü gerçekçi bir mimarî yapma imkânını sağlar ve zamanımızda şöhrate yol açabilen fakat aslında mimarîyi kriz durumuna sevkeden şahsî peşin hükümden kurtarmağa yardım eder. Müşteriye tâbi oluş keyfiyetinin kabulü veya reddi bunun gerçek anlamına göreder.

İhtiyaçlara cevap vermek (kendi tecrübelerini de katarak) mimarın vazifesidir. Ekonomik sınıra da hürmet etmek gereklidir. Mimar ancak bu şartlarla serbesttir. Bununla beraber mimar, duygularını bir mimarî lisanla strüktürel ve hacimli bir tasarı halinde ifadesi sırasında müşterisinin ihtiyaçlarına sadık kalmasına rağmen her türlü baskıdan uzak ve tamamiyle serbest olmalıdır. İşte soruların b, c ve d şıklarının cevabı bu prensibin içindedir. Mimar, bir inşaat şirketinde veya devlet hizmetinde bulunulabilir ve vazifesini yapabilir, fakat yukarıda belirtilen serbestlik ve bağıllık, baskı ve hürriyet arasındaki hudut muhafaza edilmelidir.

olmadığı geç olarak meydana çıkan talebin zor durumu bir problem yaratır. Bu probleme en iyi çare talebeyle sene kaybettirmeden başka bir fakülteye geçmesini sağlayacak bir esasın bulunmasıdır.

Komisyonumuzda etüd edilmekte olan bir teklif bu probleme iyi bir çözüm olabilir: Mimarlık fakültesinden tamamiyle ayrı fakat onun kontrolü altında bulunacak bir mimar yardımcılığı okulunun kurulması, böyle bir okula mimarlığa istidadi olmadığı anlaşılan talebelerin alınabilmesi. 5, 6 — İhtisaslaşma: İhtisaslaşmanın hangi mevsimde olursa olsun, diplomadan sonra, yani mimarlık eğitimi tamamiyle bittikten sonra yapılması. İhtisaslaşmış bir eğitim, mimarlığı karakterize eden sentez vasfına, bütünüyle aykırıdır. Mimarlığın çeşitli dallarında belirli bir birini tamamlama vardır. Bu çeşitli elemanları birleştirmeyen bir kültür, tam bir mimarlık kültürü olamaz. Böyle bir tamamlama ihtiyacı vaktinden evvel ihtisas edinmiş veya sentez mefhumundan yoksun mimarların hatalarında göze çarpmaktadır.

Tarihî anıtların restorasyonunda ihtisas yapmış ve tarihî bir esere modern bir mimariyi derc etmek imkânını hissetmeyen mimar; mekân içerisindeki kompozisyon çalışmaları esnasında karışık ve ayrı konularda araştırmaları mecz ederek beserî ortam ile lüzumlu irtibatı kuramayan şehirci; inşa ettiği binayı çevresi ile ahenkleştirmesini bilemeyen bina yapıcısı mimar, sınırlandırılmış ve sakatlanmış bir ihtisasın tezahürleridir.

7 — Komisyon, diplomadan daha aşağı seviyede teklif kabul etmemelidir. Fakat diplomadan

mî ve mütenakız estetik teoriler bolluğuna rastlanmaktadır. Bazıları estetiğin genel teori olarak kabul edilmesi imkânını ve kıymetini inkâr etmektedirler; böylece üniversal bir eğilimin meşruluğunu da reddetmekte ve değişik ve uygun olmıyan fikirlerin tahakkümünü kanunlaştırmaktadırlar.

Fakat kat'i ve teorik izahların hazırlanmasının zamanı değildir. Onların yerine, dünyanın en uzak yerlerinden gelsek bile, bizi anlaştıran ve pratiğin hepimizin içinde geliştirdiği mesleğimize ait şuur ve sezme kabiliyeti kâfi gelmektedir.

AUSTIN-SMITH (İNGİLTERE)

BROEK VAN DEN (HOLLANDA)

GASPERINI GIANCARLO (BREZİLYA)

NICOLOSI (GIUSEPPE) (İTALYA)

PEYRI ANTONIO (MEKSİKA)

SCHWARTZMANN D. (U.S.A.)

VOUGA BERNARD (İSVİÇRE)

WEDEPOHL EDGAR (ALMANYA)

MENTEŞE ERTUĞRUL (TÜRKİYE)

Komisyon Başkanı :

Prof. GARCIA - MORALES (İspanya)Y.

ERTUĞRUL MENTEŞE

Mimarlar Odası Araştırma-Geliştirme-Dökümantasyon Merkezi tercümesi No: 28 27.6.1964

- Muhtemel kabiliyetler nasıl tesbit ve ayırt ediliyor? ve ne zaman? Bunun için kullanılan pedagojik metotlar nelerdir?
- Lise son sınıf mertebesinde fen ve edebiyat olarak iki ana bölüm halinde öğrencilere bir seçim imkânı verilmektedir. Esas ihtisas ayırımı için meslek okullarına girişlerde uygulanan imtihanlarla çözüm aranmaktadır. Belirli bir pedagojik metot yoktur. Millî Eğitim Bakanlığı, son olarak, kabiliyetleri lise ve orta okullarda tespit ve yönlendirme hususunda hazırlık yapmaktadır.

- Genel eğitim, haberalma ve öğretim, mimarî ile veya onunla ilgili hususlarla yakınlaşmayı teşvik edici ve kolaylaştırıcı bir rol oynamalı mıdır? Evet
- Genel eğitim ve haberalma imkânları içinde mimarîye veya onunla ilgili hususlara ne gibi bir yer ayrılmalıdır?
- İlk yetişme çağlarından itibaren, genel kültür hudutları dahilinde diğer ilim ve sanat dalları ile bir birlik ve bağlantı tesis edilecek şekilde.
- Muhtemel kabiliyetleri nasıl ve ne zaman tespit ve ayırtetmelidir? Bunun için düşünülen pedagojik metotlar nelerdir?
- Meslekî öğretim öncesinde, kabiliyetleri ayırt edici ve geliştirici öğretim esasları tesis etmek suretiyle.

- Bugünkü öğretimde plâstik hissin ve muhayyilenin geliştirilmesine ayrılan yer nedir?
- Önemli bir yer verilmemektedir.
- Muhtemel kabiliyetler nasıl tespit ve ayırtediliyor? ve ne zaman? Bunun için kullanılan pedagojik metotlar nelerdir?
- Belirli bir metota dayanmaksızın ve öğreticinin bu kabiliyetleri sezmiş ve teşvikine göre. Belirli bir metot tatbik edilmemektedir.
- Eğitim, haberalma ve öğretim plâstik hissin ve muhayyilenin gelişimini müsait kılacak şartları haiz olmalı mıdır?
- Evet
- Bugünkü öğretimde plâstik hissin ve muhayyilenin geliştirilmesine ayrılacak yer ne olmalıdır?
- Muhtemel kabiliyet sahibi öğrencilerin hissiyatına hitap edecek ve gelişmelerine sebep olacak muayyen bir temel eğitimin yanısıra, daha fazla ilgi duyan öğrencilere, onların serbest seçimlerine açık daha geniş bir eğitim sağlanacak şekilde yer verilmelidir.
- Muhtemel kabiliyetleri nasıl ve ne zaman tespit ve ayırtetmelidir? Bunun için düşünülen pedagojik metotlar nelerdir?
- İlgili temel eğitim esnasında, bu derslerin öğreticileri tarafından disiplinli bir şekilde muhtemel kabiliyetler araştırılmalı ve teşvik edilmelidir.

EĞİTİM SIRASINDA

PROPEDÖTİK, ASIL EĞİTİM, ÇEŞİTLİ

DEVRELERDE YAPILACAK SECİM

Bu cevaplar, Mimarlar Odası Mimarî Eğitim Komisyonu tarafından hazırlanmıştır. Komisyon, G. S. Akademisinden Utarit İzgi, İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesinden Orhan Bolak, İ.T.Ü. Teknik Okulu Mimarlık Bölümünden Sermet Gürel, Yıldız Teknik Okulu Mimarlık Bölümünden Gazanfer Erim, Mimarlar Odası adına komisyon yürütücüsü Erol Kulaksızoğlu'ndan müteşekkildir.

EĞİTİM ÖNCESİ

ÖN EĞİTİM, KAABİLİYETLERİN TESPİTİ, EĞİTİM ÖNCESİ SEÇİMİ

A — GENEL KÜLTÜR EĞİTİMİ

- Bugünkü genel eğitim, haberalma ve öğretim, mimarî ile onunla ilgili hususlarla yakınlaşmayı teşvik edici ve kolaylaştırıcı bir rol oynuyorlar mı?
- Genel öğretimde, doğrudan doğruya olmamakla beraber bazı derslerin ilgisi dolayısıyla «kısmen» denilebilir.

Bu anlamda bir haberalma gelişmemiştir.

- Bugünkü genel eğitim ve haberalma imkânları içinde mimarîye veya onunla ilgili hususlara ayrılan yer nedir?
- Doğrudan doğruya mimarîye veya onunla ilgili hususlara ayrılan yer nedir?

- İlmî eğitimde mimarîye veya onunla ilgili hususlara ayrılan yer nedir?
- Meslekî eğitimde mimarîye veya onunla ilgili doğrudan doğruya ayrılan bir yer yoktur.

- Muhtemel kabiliyetler nasıl tespit ve ayırt ediliyor? ve ne zaman? Bunun için kullanılan pedagojik metotlar nelerdir?
- Meslek okullarına girişlerde yapılan imtihanlarla. İmtihan soruları ve bazen test denemeleri.

- İlmî eğitim, mimarî tekniklere hâkim olabilme vasıflarını kazandırmalı mıdır?
- Evet

- İlmî eğitimde, mimarîye veya onunla ilgili hususlara ne gibi bir yer ayrılmalıdır?
- İlk yetişme çağlarından itibaren, genel kültür hudutları dahilinde diğer ilim ve sanat dalları ile bir bağlantı ve birlik tesis edilecek şekilde.

- Muhtemel kabiliyetleri nasıl ve ne zaman tespit ve ayırtetmelidir? Bunun için düşünülen pedagojik metotlar nelerdir?
- Meslekî öğretim öncesinde, kabiliyetleri ayırt edici ve geliştirici öğretim esasları tesis etmek suretiyle.

C — PLÂSTİK HİS VE MUHAYYİLE EĞİTİMİ

- Bugünkü eğitim, haberalma ve öğretim plâstik hissin ve muhayyilenin geliştirilmesine müsait kılacak şartları haiz midirler?
- Kısmen

Yeterli olmamakla beraber önemli bir yer ayrılmaktadır.

- Bununla ilgili öğretilenlerin mahiyeti nedir?
- Mesleğin icrası ile ilgili yeteri kadar beşerî, idarî, hukukî dersler, serbest çalışmalar.

- Bu eğitime tâbi tutulanlar kimlerdir? Bunların seçiminde kullanılan metotlar nelerdir? ve bu seçim ne zaman yapılmaktadır? Bu eğitimi kim tatbik etmektedir ve hangi pedagojik metotları kullanmaktadır?
- Bütün öğrenciler Bahis konusu olanlarda ihtisas yapmış öğreticiler.

- Mimarî öğretimin bünyesinde genel kültürün gelişmesine yeterli bir yer ayrılmalı mıdır? ve hangi sebeplerden ötürü?
- Mimarî öğretimin bünyesinde genel kültürün gelişmesine yeterli bir yer ayrılmalıdır. Bu formasyona yeteri kadar yer verilmediği takdirde mimarlık mesleği yapılamaz.

- Bunun için ne gibi bir program tatbik edilebilir?
- Yeterli bir mimarlık formasyonu için gerekli genel kültürün meslekî eğitim süresince verilmesini, meslekte ihtisaslaşmada ise munzam bir genel kültür eğitiminin sağlanmasını, ayrıca genel anlamda olarak meslek öncesi eğitimi ile bir birlik ve devamlılık temin edilmesini öngören bir program.

- Bu eğitime kimler tâbi tutulmalıdırlar? Bunların seçiminde kullanılacak usuller neler olmalıdır ve bu ne zaman yapılmalıdır? Bu eğitimi kim tatbik etmelidir? ve hangi usuller kullanılmalıdır?

UIA 1965 Paris Kongresi

VIII. uluslararası u. i. a. paris kongresi hakkında

Y. Mimar Utarit İZGİ

MİMARIN EĞİTİMİ

59 ülkenin temsilcilerinin katıldığı 1965 U.I.A. kongresi 5-9 Temmuz arasında Paris'te toplanarak, seçilmiş bulunan «Mimarın Eğitimi» konusunu eleştirmiştir.

U.I.A. üyesi milletlerin kongrede önce bu konu ile ilgili olarak yaptıkları çalışmalar, kendi tecrübe ve görüşlerini belirten millî raporlar, aşağıdaki raporlar tarafından taranmış, özetlenmiş ve her bölümle ilgili raporlar şeklinde kongreye sunulmuştur.

fırsatlarını elde edecek, hem de Mimarın hizmet edeceği ortam gelişerek halk oyu çocukluk ve okul çağından itibaren Mimarlık ve Şehircilik konularının önemini idrak edecek, devletin sorumlu otoriteleri bütün tedbirleri alıp, imkânları sağlayacaklardır.

Esas eğitim süresi içinde, daima gelişmekte olan bir ortam içinde hizmet edebilmek ve sorumlulukları yüklenmek için, genel eğitime daha fazla yer verilmesi uygun görülmeyle beraber, konuların seçiminde fikir birliğine varmak kolay değildir.

Diploma aldıktan sonra, yine aynı sebeplerden, Mimarın hareketli ve gelişen cemiyete ayak uydurması açısından, eğitimin değişik şekilde de olsa devamı şarttır.

Kursların organize edilmesi, Tezlerin hazırlanması, profesyonel lisansların vaz edilmesi teklifler arasındadır.

TEKNİK EĞİTİM

Günümüzün Mimarısındaki gelişmeleri ve çeşitli teknik konuların artan önemini dikkate alırsak Mimarın, bu tekniklere yabancı kalmaması, hatta onların gelişmesine hizmet etmesi gerektiği meydana çıkar. Ancak bu bilgilerin temel prensipler şeklinde verilmesi, hiçbir zaman bir müddet sonra eskiyecek ansiklopedik anlamda olmaması şarttır.

Mimar bu süreçte daima birlikte çalışmak zorunda

UIA 1965 Paris Kongresi

- Genel olarak bu toplantıda dünyada hiçbir eğitim müessesesinde çağımızın şartlarına uygun bir eğitim sisteminin uygulanmadığı üzerinde durulmuş, bugünün ve daha önemlisi yarının mimarının yetişmesi için bir reformun kaçınılmazlığı savunulmuştur.

1965 U.I.A. KONGRESİ SONUÇ RAPORU

1 — Otoritelerin, mimari ve şehirciliğin bir milletin hayatındaki önemini idrak ederek, ileride bu alanlardaki sorumlulukları yüklenecek neslin yetişmesinde gereken bütün imkânları sağlamaları.

2 — Halk oyuna çocukluk ve okul çağından itibaren mimarlık ve şehircilik meseleleri ile ilgili bilgilerin verilmesi.

3 — Pedagojik programların, gençlerde yaratıcılık kabiliyetini hedef tutması, his ve muhayyilenin geliştirilmesine yarıtacak imkânların çoğaltılması.

4 — Mimarların yardımı ile, temel eğitim hocalarının mimarlık ve şehircilik konularına nüfuz etmeeri.

5 — U.N.E.S.C.O. nun, U.İ.A. nın yardımıyla bir evvelki temenninin gerçekleşmesini sağlaması.

12 — Mimarlık eğitimi yapılırken, sosyo-ekonomik ortam ve fizik çevre şartlarının ısrar ve önemle ön plânda tutulması.

13 — Şehircilik eğitiminin tam bir mimarlık formasyonunun bileşkelerinden biri olarak kabul edilmesi.

14 — Haber alma ve gelişmenin bütün meslek boyunca zorunlu olduğunun ön görülmesi.

15 — Mimarlar ve eğitim üyeleri için gelişme seminerleri ve staj çalışmalarının organize edilmesi.

16 — Belirli konuların bütünü ile ve gerektiği gibi eleştirilmesi amacıyla mimar — teknik eleman — beşerî ve ekonomik bilimler uzmanlarından teşkil edilen ekiplerin kurulması.

6 — Gençlere mimarlık mesleğinin tanıtılması ve mesleğe girme imkânları hakkında bilgi verilmesi.

7 — Mimarlık eğitimi yapan müesseselere girişin, ancak yeterli bir genel kültür seviyesine ve ilmî kapasiteye bağlanması.

8 — Öğretim üyeleri ile öğrenciler arasında zorunlu olan bağlantının sağlanması için öğretim kadrosunun nitelik ve nicelik açılarından yeterli olması.

9 — Mimarîdeki öğretim üyelerinin ve öğrencilerin diğer disiplinlerin öğretim üyeleri ve öğrencileri ile birlikte çalışmaları.

10 — Öğrencinin, mimarîye bir bütün olarak bakması için, Eylem, Strüktür ve Plastik alandaki çalışmaların birbirleri ile bağlantılı olarak yürütülmesi.

11 — Mimarların ilmî ve teknik formasyonunun özel ve kendine has bir eğitimle yapılması.

17 — Yöneticiliğini mimarların yaptıkları, Mimarlık ve Şehircilik araştırma merkezlerinin ve enstitülerinin kurulması ve bu tesislerde genel ve tatbikî araştırmalar yapılması.

18 — Az gelişmiş ülkelere, kendi eğitim müesseselerini kurmaları için tavsiye yapılması, Teknik yardım programlarıyla bu müesseselerin organize edilmeleri, öğretim üyelerinin takviyesi ve bu ülkelerdeki şartlara yönelik eğitim metod ve programlarının hazırlanıp, haber alma ve dokümantasyon merkezlerinin kurulması.

19 — U.İ.A. nın, özellikle : eğitim programları, öğrenci mübadelesi, staj ve burslarla ilgili bütün müşterek konularda enternasyonal mimarlık öğrencileri birliği ile devamlı temaslar kurması.

20 — Mimarlık eğitimi müesseselerine hitap eden bir enternasyonal haber alma ve dokümantasyon bülteninin yayınlanmasının teşviki.

21 — U.İ.A. nın teşkilâtında «Mimarlık Eğitimi» ile ilgili daimî bir merkezin kurulması.

1966

MİMARLIK EĞİTİMİ

«Mimarlık eğitimi», mimarlık sanatının temelini teşkil etmesi bakımından Dergimizin son iki yıl içinde üzerinde en fazla eğildiği konulardan biri oldu. Derginin bu konuya tekrar tekrar eğilmesi, şüphesiz, yurt içinde ve dışında mimarlık alanında bu konunun en çok tartışılan temalardan biri olmasından ileri gelmektedir.

Mimarlık eğitiminin geliştirilmesi sorunu, bütün eğitim müesseselerinde baş sırayı işgal ederken, Mimarlar Odası Mesleki Eğitim Komisyonu 1964/1965 yıllarında devamlı olarak çalıştı, Uluslararası Mimarlar Birliği de geçen yıl Paris'te toplanan 8. ci Genel Kurulunu bu konuya tahsis etti.

MİMARLIK'ın 1965/8. ci sayısında *UİA* Genel Kurul haberlerini, 1965/10. cu sayısında ise bazı yabancı otoritelerin mimarlık eğitimi hakkındaki düşünceleri ile kongrenin sonuç raporunu vermiştik.

Bu sayımızla yeniden mimarlık eğitimi sorununa dönerken, kısa bir süre önce yayımlanmış olan 8. *UİA* Genel Kurulu sentez raporu nu, öğretim üyelerimizden bazılarının görüşlerini ve çeşitli ülkelerin eğitim sistemlerini kıyaslamalı olarak veren bir inceleme yazısını sunmayı düşündük.

Ayrıca diploma çalışmalarının asgari mesleki olgunluğa erişmenin belgesi olması ve eğitimin mahiyet ve seviyesi hakkında yeterli fikir vermesini göz önünde tutarak *İTÜ*, *DGSA*, *ODTÜ*, Mimarlık öğrencilerinin diploma çalışmalarına yer vermek istedik. Ancak *ODTÜ* den gelen dokümanların baskı tekniğine uygun olmayışları, *DGSA* dan da gerekli termin içinde yeterli dokümanlar sağlanamaması nedenleriyle bu görevi, elimize geçirebildiğimiz dokümanlarla yerine getirebildik.

VIII. ULUSLARARASI MİMARLAR BİRLİĞİ KONGRESİ SENTEZ RAPORU

Jean Fayeton

cek bilgilere geniş bir yer ayrılmaması demektir. Bu bilgi, sorumlu mevki sahibi olacak kimselere olduğu kadar herhangi bir insana da hitap edebilen türden bir bilgi olacaktır. Böylece söz konusu kimseyi, yaşama çevresini ilgilendiren sorunlar karşısında pasif bir tutum takınmaktan çıkarmakla, mimarlık konusundaki ilk gereksinim yerine getirilmiş olmaktadır. Geleceğin sorumlu kişileri, böylece varılacak hedeflerin ve bu hedeflere varmak için kullanılacak çarelerin taşıdıkları önemin bilincine varmış olacaklardır.

Bugünkü eğitim şeklinde en çok ihmal edilen husus duyarlık ve muhayyile kültürüdür. İlk eğitimin bitimi öncesinden başlayarak öğrenciler algı ve sezgi verilerinin yerine düşünsel şemalar kurmaya alıştırılmaktadır, böylece de bu eğitim şekli ablığı sahibi sağır ve körlere yetiştirmektedir. Hiç gecikmeden ilk ve orta eğitim öğretmenlerine yönelmeli ve onların, müzisyenlerin, ressamın, heykeltıraş ve mimarların uygarlığa kazandırmış buldukları değerler ihmal edildiği, hatta eksik olarak sunulduğu sürece, kültür varlığının en önemli kısmının zedeleneyeceği gerçeği konusunda dikkatli davranmaları sağlanmalıdır. Sanat faaliyetleri adı verilen bu eylemler, eğitilmiş olsun olmasın, her insanın sahip olduğu kültürün bir parçasını teşkil ederler.

Pedagojik metodlar, gençlerde doğal olarak mevcut bulunan yaratma ihtiyacını uyarmağa hizmet etmelidir. Demek ki bugünkü eğitim şekillerinde az çok ihmal edilmekte olan muhayyile, maharet, merak gibi unsurların gelişmesi fırsatların artırılmasına gayret göstermelidir. İnsan zekasının bu üstün vasıflarına her şekliyle hitap eden resim, okullarda bundan böyle ikinci dereceden bir faaliyet olmaktan çıkmalıdır.

Mimarlığa girişin diğer bilgiler bütününden kopmuş bir kategori olmaması için, bütün disiplinleri öğrenenler, verdikleri derslerde mimarlık ve şehirçilik konularından bahsetmeye davet edilmelidir. Bu husus matematik, tarih, coğrafya ve fizik derslerinin hepsi için aynı zamanda söz konusudur.

Böylece sunulduğunda mimarlık, bütünlüğü içinde, tüm beşerî faaliyetlerin bir buluşma noktası olarak görülecektir.

1969

mimarlık eğitiminin amaçları ve öğretim programları ile ilgili sorunlar

BU SAYI HAKKINDA...

Birçok başka konuda olduğu gibi, Derginiz «mimarlık eğitimi» konusunda da en derli toplu belgeleri verebilmek için uzunca bir süre önce hazırlıklara girişti. Ancak, bu sayının hazırlanması kolay olmadı. Önce konunun güçlüğüyle karşılaşıldı. Özellikle son birkaç yıldan beri bütün dünyayı saran, bütün dünyanın eğitim ve meslek kuruluşlarının en çok üzerine eğilinen EĞİTİM konusunda bir sayıyı planlamanın güçlükleri ortadaydı. Bu bakımdan programlama için ilk düşünülenden daha uzunca bir süre gerekti. Olanaklarımızın da sınırsız olmamasından dolayı bu işi mükemmel şekilde yapabildiğimizi söyleyemeyeceğiz.

Sonra, yazıların büyük bir kısmı gecikerek geldi. Ancak, göreceğiniz gibi, bu yazılar eğitim ve özellikle mimarlık ve çevre düzenleme eğitimi alanlarında gerçekten ilginç düşünceler getirdiler.

Bunları dergide, en genelinden en ayrıntılı olanına doğru sıralamaya çalıştık. İlk yazıda H. Kazgan, Türkiye'de teknik öğretimin örgütlenmesi ile ekonomik kalkınmanın ilişkilerini incelemekte, bunu izleyen yazıda A. Kuran, mimarlık eğitiminin tarihsel gelişimi içinde ele alıp sorunu günümüze getirmektedir. Bundan sonraki beş yazı, Dergimi-

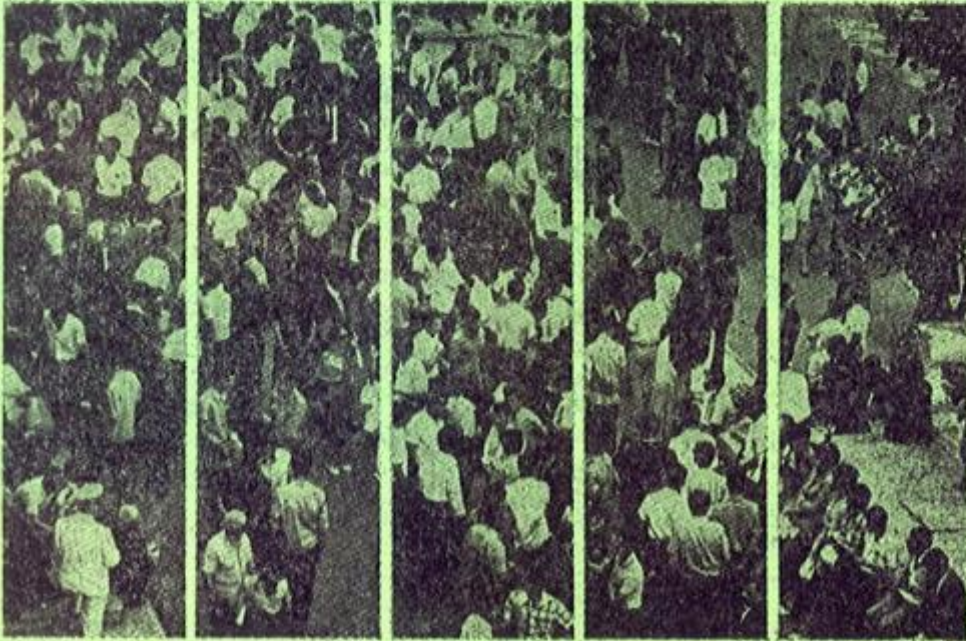
şünülenden daha uzunca bir süre gerekti. Olanaklarımızın da sınırsız olmamasından dolayı bu işi mükemmel şekilde yapabildiğimizi söyleyemeyeceğiz.

Sonra, yazıların büyük bir kısmı gecikerek geldi. Ancak, göreceğiniz gibi, bu yazılar eğitim ve özellikle mimarlık ve çevre düzenleme eğitimi alanlarında gerçekten ilginç düşünceler getirdiler.

Bunları dergide, en genelinden en ayrıntılı olanına doğru sıralamaya çalıştık. İlk yazıda H. Kazgan, Türkiye'de teknik öğretimin örgütlenmesi ile ekonomik kalkınmanın ilişkilerini incelemekte, bunu izleyen yazıda A. Kuran, mimarlık eğitimi tarihsel gelişimi içinde ele alıp sorunu günümüze getirmektedir. Bundan sonraki beş yazı, Dergimizin, «Mimarlık eğitiminin amaçları ve öğretim programları ile ilgili sorunlar» anketine cevap niteliindedir. Özer, Kuban, Kulaksızoğlu, Aksoy ve Erim'in anketi cevaplandırılan yazıları da yine genelden özele doğru kendi içlerinde sıralandılar. Anketten sonra, Bektaş'ın, geçen yıl TÖS tarafından düzenlenen Devrimci Eğitim Şûrası'na sunduğu tebliğ gelmektedir. Bu tebliğ, şûraya mimarlık eğitimi konusunda verilmiş tek tebliğ olması yönünden de önem taşımaktadır. Sonraki iki yazıda, çevre düzenleme eğitimi - mimar - plancı - öğrenci ilişkilerine değinilmektedir. Bu yazılardan ilki O.D.T.Ü.'den dört kişilik bir gruba, Aktüre, Tankut, Adam, Evyapan'a, ikincisi de İ. Tekeli'ye aittir. Bunları izleyen yazılarda Özbilen, yüksek öğretimde öğretim üyesi sorununu incelerken, Ceyhun, bu evrede öğrenci örgütlenmesi konusunu ele almaktadır. Son olarak sunulan yazıda da M. ve N. Inceoğlu'nun, yerinde gördükleri bir canlı örnek, Londra'daki Bartlett Mimarlık Okulunda yapılan bir eğitim araştırması anlatılmaktadır.

Güçlükler, yazıların gelmesinden sonra da bitmedi. Eğitimde reform sayısını çıkarırken, bu defa, matbaada reformun azizliğine uğradık. Matbaamızın, sökülüp atılan köhnemiş makinesinin yerine koyduğu yepyeni, hem de elektronik dizgi makinesi şehir akımındaki anormal gerilim değişikliklerine ayak uyduramadı. Ve böylece Derginizin EĞİTİM sayısı ancak bugün elinize geçebildi.

Yararlı olacağı ve beğeneceğiniz umuduyla...

1972

İSTANBUL ŞUBESİ EĞİTİM KOMİSYONU RAPORU

Mimarlık Eğitimi

Komisyon Yürütücüsü :

Nili Özalp

Mimar İTÜ

Yıldız Sey

Dr. Mimar İTÜ

Şazi Sirel

Ö.G. Mimar DGSA

Orhan Şahinler

Prof. Mimar DGSA

DERS GRUPLARI	DERSLER	İ.T.U. (5 yıl)			İ.D.G.S.A. (5 yıl)			İ.D.M.M.A. (4 yıl)			O.D.T.U. (4 yıl)		
		yarıyıl	saat	birim	yarıyıl	saat	birim	yarıyıl	saat	birim	yarıyıl	saat	birim
		FEN	MATEMATİK	1. yarıyıl 2. "	6 6	12	1. yarıyıl 2. "	2 2	4	1. yarıyıl 2. " 3. " 4. "	4 4 4 2	14	1. yarıyıl 2. "
	FİZİK							1. yarıyıl 2. "	3 3	6	1. yarıyıl 2. "	+	+
	TOPLAM BİRİM		12			4			20			10	
İFADE VE ÖLÇME	TASARI GEOMETRİ	1. yarıyıl	2		1. yarıyıl 2. "	4 4	8	1. yarıyıl	3				
	PERSPEKTİF	2. yarıyıl	2	4	1. yarıyıl 2. " 3. " 4. "	2 2 2 2	8	2. "	3				6
	TEKNİK-DOĞADAN RESİM	1. yarıyıl	4	4							1. yarıyıl 2. "	4 4	8
	TOPOGRAFYA (ÖLÇME METODU)	7. yarıyıl 8. "	2 2	4	5. yarıyıl 6. "	4 4	8	8. yarıyıl	3	3			
	MİMARİ DESEN - SERBEST RESİM							1. yarıyıl 2. "	2 2	4			
	FOTOĞRAF- MAKET				3. yarıyıl 4. "	2 2	4						
	TOPLAM BİRİM		12			28			13			8	
	GENEL	MESLEK BİLGİSİ				5. yarıyıl 6. "	3 3	6					
İÇ MİMARİ					5. yarıyıl 6. " 7. " 8. "	2 2 2 2	8						
SOSYO-EKONOMİ (ŞEHİR SOSYO-EKONOMİSİ)					1. yarıyıl 2. "	2 2	4	5. yarıyıl 6. "	2 2	4			
DOĞA BİLİMLERİ		1. yarıyıl	2	2									
İNSAN VE TOPLUM BİLİMİ		1. yarıyıl 2. "	2 2	4									
TEMEL SANAT EĞİTİMİ TEMEL EĞİTİM					1. yarıyıl 2. " 3. " 4. "	12 12 6 6	24						
RÖLEVE					7. yarıyıl 8. "	2 2	4						
TOPLAM BİRİM			6			58			4				
TARİH	SANAT TARİHİ	1. yarıyıl	2	2	3. yarıyıl 4. " 7. " 8. "	2 2 2 2	8	3. yarıyıl 4. "	2 2	4	5. yarıyıl 6. "	3 3	12
	MİMARLIK TARİHİ	2. yarıyıl 3. " 4. " 5. "	2 2 2 2	8	5. yarıyıl 6. " 7. " 8. "	2 2 2 2	8	5. yarıyıl 6. " 7. " 8. "	2 2 2 2	8	7. " 8. "	3 3	
	DEVİRİM TARİHİ	9. yarıyıl 10. "	2 2	4	7. yarıyıl 8. "	2 2	4	7. yarıyıl 8. "	2 2	4	7. yarıyıl 8. "	+	+
	TOPLAM BİRİM		14			20			16			12	

DERS GRUPLARI	DERSLER	İ.T.U. (5 yıl)			İ.D.G.S.A. (5 yıl)			İ.D.M.M.A. (4 yıl)			O.D.T.U. (4 yıl)		
		yarıyıl	saat	birim	yarıyıl	saat	birim	yarıyıl	saat	birim	yarıyıl	saat	birim
		YAPI BİLGİSİ	KONSTRUKSIYON MALZEME ve METODLARI										3. yarıyıl 4. "
KONSTRUKSIYON ve DETAYLAMA METODLARI											5. yarıyıl 6. "	5 5	10
GELİŞTİRİŞ YAPI					5. yarıyıl 6. "	6 6	12						
YAPI BİLGİSİ I	2. yarıyıl		4	4							1. yarıyıl 2. " 3. " 4. "	5 5 5 5	20
YAPI BİLGİSİ II	3. yarıyıl		8	8							3. yarıyıl 4. " 5. " 6. "	2 2 2 2	8
YAPI BİLGİSİ III	4. yarıyıl		8	8				3. yarıyıl	6	12			
YAPI BİLGİSİ IV	5. yarıyıl		4	4				4. "	6				
YAPI BİLGİSİ V	8. yarıyıl		2	2				7. yarıyıl	2	4			
YAPI BİLGİSİ VI								8. "	2				
TOPLAM BİRİM			26			28			28				18
YAPI MALZEMESİ	MALZEME MEKANİĞİ										4. yarıyıl	6	6
	YAPI MALZEMESİ I	2. yarıyıl	2	2									
	YAPI MALZEMESİ II	3. yarıyıl	4	4				3. yarıyıl	2	4	1. yarıyıl 2. "	3 3	6
	YAPI MALZEMESİ III	6. yarıyıl	2	2				4. "	2	4			
	TOPLAM BİRİM		8			4			6			6	
YAPI ÜRETİMİ	YAPI ÜRETİM İLKELERLERİ	6. yarıyıl	2	2									
	BİNA MALİYET ETÜDLERİ	7. yarıyıl	2	2									
	YAPIM İŞLERİ ve ORGANİZASYONU	7. yarıyıl	2	2									
	YAPIM SİSTEMLERİ	7. yarıyıl	2	2									
	YAPI ÜRETİMİ - KEŞİF										7. yarıyıl 8. "	3 3	6
TOPLAM BİRİM		8									6		

DERS GRUPLARI	DERSLER	İ.T.Ü. (5 yıl)			İDGSA (5 yıl)			İDMMA (4 yıl)			ODTÜ (4 yıl)		
		Yarıyıl	Saat	Birim	Yarıyıl	Saat	Birim	Yarıyıl	Saat	Birim	Yarıyıl	Saat	Birim
ŞEHİRCİLİK	PEYZAJ TASARIMI							3. Yarıyıl	5		4. "	5	10
	ŞEHİR							5. Yarıyıl	3		6. "	3	6
	ŞEHİRCİLİK GENEL KONULARI	5. Yarıyıl	4	4									
	ULAŞIM	6. "	3	3									
	ŞEHİR BÖLGELERİ				5. Yarıyıl	4		4. Yarıyıl	2				
	YERLEŞMELER	6. "	5	5	6. "	4	16	5. "	3	12			
	DOĞA DÜZENLEME	7. "	6	6	7. "	4		6. "	3				
	TOPLAM BİRİM	8. "	6	6	8. "	4		7. "	4				
ÇEVRE KONTROLÜ	ÇEVRE KONTROL İLKELERİ	3. Yarıyıl	2	4									
	İKLİM DENGELEME	4. "	2										
	AYDINLATMA	5. Yarıyıl	2	2				7. Yarıyıl	2		8. "	2	4
	AKUSTİK	4. Yarıyıl	2	2									
	YAPI ve SAĞLIK	8. Yarıyıl	2	2									
	YAPI TESİSATI TESİSAT BİLGİSİ	6. Yarıyıl	2	2									
	YAPI FİZİĞİ				3. Yarıyıl	3	6	7. Yarıyıl	2	4	7. Yarıyıl	3	6
	TOPLAM BİRİM	4. "	3	3	4. "	3	6	8. "	2	4	8. "	3	6
İŞLETME ve İŞ İDARESİ	İŞ İDARESİ							5. Yarıyıl	2		6. "	2	
	İŞLETME EKONOMİSİ							6. "	2	5	7. "	2	
	İŞ HUKUKU							7. "	2		8. "	2	
	YAPI HUKUKU							8. "	2				
	TOPLAM BİRİM	8. Yarıyıl	2	2				8. Yarıyıl	2	2			

DERS GRUPLARI	DERSLER	İ.T.Ü. (5 yıl)			İDGSA (5 yıl)			İDMMA (4 yıl)			ODTÜ (4 yıl)					
		Yarıyıl	Saat	Birim	Yarıyıl	Saat	Birim	Yarıyıl	Saat	Birim	Yarıyıl	Saat	Birim			
TAŞIYICI SİSTEMLER	STRÜKTÜR ANALİZ												5. Yarıyıl	6	12	
	STRÜKTÜR TASARIMI												6. "	6		
	STATİK	1. Yarıyıl	4	4				1. Yarıyıl	4		3. Yarıyıl	3		3. Yarıyıl	6	6
	MUKAVEMET	2. Yarıyıl	4	4				2. "	4	16	4. Yarıyıl	3	5			
	YAPI STATİĞİ	3. Yarıyıl	4	8				3. "	4							
	BETONARME	4. Yarıyıl	4	4				4. "	4							
	BETONARME YAPILAR	4. Yarıyıl	4	4				5. Yarıyıl	2	4	5. Yarıyıl	2	4			
	AHŞAP YAPILAR	5. Yarıyıl	4	4				6. "	2		6. "	2				
	ÇELİK YAPILAR	5. Yarıyıl	4	4							7. Yarıyıl	2	4			
	TOPLAM BİRİM	6. Yarıyıl	4	4				8. "	2		8. "	2				
MİMARİ TASARLAMA VE TEORİLERİ	PLANLAMANIN FELSEFE ve TEORİSİ												1. Yarıyıl	3	18	
	MİMARLIĞA GİRİŞ	1. Yarıyıl	4	8									2. "	3	6	
	PROJEYE GİRİŞ										2. Yarıyıl	6	6			
	İBNA BİLGİSİ							1. Yarıyıl	3	12	1. Yarıyıl	2	14			
	TEMEL TASARIM	1. Yarıyıl	6	12							1. Yarıyıl	6	6	1. Yarıyıl	15	30
	PROJELER	2. "	6								2. "	6		2. "	15	
TOPLAM BİRİM	3. Yarıyıl	8					5. Yarıyıl	12	60	3. Yarıyıl	10	68	3. Yarıyıl	18	120	
	4. "	8					6. "	12		4. "	10		4. "	18		
	5. "	8					7. "	12		5. "	12		5. "	21		
	6. "	8					8. "	12		6. "	12		6. "	21		
	7. "	12					9. "	12		7. "	12		7. "	21		
	8. "	12					10. "	12		8. "	12		8. "	21		
	9. "	12						diploma								
	10. "	12														
TOPLAM BİRİM																

1973

MİMARLIK / FORUM

Mimarlıkta Metodoloji/Sistemli Yaklaşımlar ve Mimarlık Eğitimi

Atilla Yücel
Dr. Mimar, İTÜ

Yirminci yüzyıl herşeyin sayfalar üzerinde tartışıldığı, kuramsal kalıplara, mantık düzenlerine oturtulduğu, «usa vurulduğu» bir yüzyıl. Yüzyılın sonunda teknolojinin, insanın

nuyla yakından ilgisi olmayan okuyucunun dipnotlarla boğuşmaması sağlık verilir. Buna karşılık «profesyonel tasarım teorisyenleri» (!) için dipnotlar önem kazanmaktadır.

busu. Ama tepki bu kâbuslarla sınırlanmamakta; tüm rasyonalist kültüre ve tüm politik yapılara karşı ortaya çıkan çok daha geniş kapsamlı bir kültürel/politik nihilizm söz

Mimarın Sürekli Eğitimi ve Türkiye'de Durum

1974

UIA ve Yugoslavya Mimarlar Birliğinin UNESCO ile ilişkili olarak düzenledikleri "MİMARIN SÜREKLİ EĞİTİMİ" konulu uluslararası seminer, 1974 yılı Ekim ayında Belgrad'ta yapıldı. Türkiye Mimarlar Odasını bu seminerde, Oda Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi Güven Birkan ve Selçuk Batur temsil ettiler. Mimarlar Odasının seminere sunulan "Mimarın Sürekli Eğitimi ve Türkiye'de Durum" başlıklı bildirisini aşağıda bulacaksınız.

Bildiride, Türkiye'deki genel eğitim ve mimarlık eğitiminin bugünkü düzeyi tanıtılıyor, mimarların okul sonrası mesleği uygulama sorunları içinde eğitimin yeri üzerinde duruluyor. "Mimarın Sürekli Eğitimi" konusunda genellikle gelişmiş ülkeler gözönünde tutularak belirtilen görüşlerin, geri kalmış ülkeler açısından geçerliliğinin tartışılmasını amaçlayan bildiride şöyle deniliyor: "Önemli olan kişinin kendi ülkesinin gerçeklerini iyi değerlendirmesi, bilgisini ve yeteneklerini halkın yararı doğrultusunda kullanmasıdır, bir başka deyişle, kişinin politik bilinçliliğidir. Buna da, üniversitelerimizdeki, mesleki örgütlerimizdeki, bürolarımızdaki, kısacası, yaşamın bütün yönlerindeki demokratikleşme ölçüsünde ulaşacağımız açıktır."

1975

”YARATICILIGIMIZ ÇOK DAHA İNSANCA VE ÇOK DAHA DOĞRU BİR TEMEL ÜZERİNE OTURACAKTIR”

Somer URAL

Bu yazı, Somer Ural'ın, 1971 yılı kasım ayında, Mimarlar Odası Ankara Şubesi tarafından düzenlenen 'Mimarlık'ta Eğitim ve Uygulama' konulu bir açık oturumda yaptığı konuşmalardan derlenmiştir.

Türkiye'de mimarlık eğitimi sorunu üzerinde duruyoruz ve bu eğitimin nasıl değiştirilmesi konusundaki görüşlerimizi belirtiyoruz. Bizece, bu konuyu görüşürken, öncelikle 'eğitimin ne bekliyoruz' sorusunun karşılığını vermek gerekiyor.

Biz, eğitim yoluyla topluma maddi varlıklarını üretimi ve bütünlüğünü sürecinde gerekli elemanı yetiştirirken, özellikle bu sürecin ulusal çıkarlar doğrultusunda ve halkın yararına olmasını sağlayacak ve bunun koşullarını gerçekleştirecek becerilere sahip insan mı yetiştirmek istiyoruz? Yoksa bir ufak azınlığın kâr oranlarını azamiye çıkartan ve bunları ulabildiğine arttıran bir sistemle, bir ilişkiler düzeninin en iyi biçimde işleyebilmesi için gerekli insan mı yetiştiriyoruz? Ve eğitimdeki değişiklikleri bunun için mi yapıyoruz? Bu soruların karşılığını açık vermek gerekiyor. Bundan birine ya da diğerine olumlu karşılık verdiğimiz anda, eğitim üzerindeki konuşmamızı, eğitim üzerindeki önerilerimizi açık ortaya çıkarmış oluruz.

Halkın yararına ve ulusal çıkarlar doğrultusunda yapılacak bir eğitim, aslında eğitimden önce başka bazı koşulları ve değişimleri, sosyal güçler arasında ve politik düzeyde başka bazı değişiklikleri gerektirdiği için, öylesine bir eğitimin önderliğini yapmak, öylesine bir eğitimin kurallarını burada koymak, zaten bir anlamda ütopyadır. Öylesine davranmak, sorunun, bir anlamda sosyal planda yerini bulmayacak, boşluğa düşecek bir ütopya olarak ele alınması demektir.

“EĞİTİM TOPLUMDAN SÖYÜLMÜŞ Mİ?”

Biz ancak bu andaki durumu doğru dürüst saptamak ve bağlının koşulları içindeki mücadele alanımızı belirlemek durumundayız. Çünkü 'ideal' eğitim diye birşey yoktur. Planlı olarak, kurallarıyla bir bütün olarak düşünülen 'ideal' eğitim, herhangi bir topluma somut koşulları içinde indirgenmediği zaman, değişime uğrar, ezilir, bozular ve o toplumun ilişkileri arasındaki dengeye, o toplumun politik ve ideolojik yapısına bağlı olarak biçim değiştirir. Yani eğitim sorunu toplumun somut muhtevassından ayrı ve soyut olarak ele alınmaz.

Bugün Türkiye'de belirli bir tartışma sürüp gitmektedir. "Bugünkü eğitim düzenimiz acaba ülkemizdeki üretim süreciyle çıkarmakta mıdır, yoksa

1975

RAPOR ORTADOĞU ÜLKELERİNDE MİMARLIK EĞİTİMİ

- Bu yıl Uluslararası Mimarlar Birliği UIA'nın yayınladığı "DE LA FORMATION DES ARCHITECTES" adlı kitapta, mimarın mesleki formasyonu konusunda çeğitli ölkelerde hazırlanan diğer 5 raporla birlikte, Türkiye'den de bir rapor yer alıyor. Ortadoğu ölkelerinde Mimarlık EĞitimi konulu bu raporu, Mimarlar Odası tarafından görevlendirilen bir alığma gurubu hazırladı. Raporun hazırlanmasında; Doç. Dr. Erdem Aksoy, Dr. Afife Batur ve Doç. Dr. Yıldız Sey görev aldılar. Ancak, Aksoy'un alığmaların bağlangıcında yurt dışında bulunması nedeniyle, alığmalar Oda Sekreter Üyesi Güven Birkan'ın katkılarıyla yürütöldü. Raporun redaksiyonu, Dr. Afife Batur, Fransızca çevirisi Nur Fersan tarafından yapıldı. AŞağıda tam metnini bulacağınız raporun, Ortadoğu ölkelerinin toplumsal ve ekonomik konumlarına ilişkin bölümlü, Tüm İktisatçılar Birliği TİB'in Tanju Akad başkanlığında çalıŐan bir komisyonu tarafından hazırlandı.

UNION INTERNATIONALE
DES ARCHITECTES

uia

1. GİRİŞ

TANIMLAMALAR VE YÖNTEM

EĞitim, insanın doğumundan başlayıp yaşamı boyunca devam eden bir süreçtir. En genel anlamda örgütlü ve örgütsüz (formel ve informel) eğitimin birlikte yer aldığı bir süreç. İnsanlar, türlerinin devamı ve gelişimi için elde ettikleri bilgiler bütününlü bir sonraki kuŐaĐa aktararak kesintisiz gelişip değişen eğitim/öğretim dediğimiz tarihi olguyu gerçekleŐtirmişlerdir. Üretim pratiğinden elde edilen bu bilgiler ve ortaya çıkan sorunları çözmeye amacıyla yapılan araştırmalar, yeni alet ve tekniklerin bulunuşu, kuram düzeyinde de yeni bilgi ve yöntemlerin elde edilmesini sağlamıştır. Yeni bilgi ve yöntemlerin üretime, dolaylı veya dolaysız yansımaları ve karşılıklı olarak üretimin yeni bilgi ve yöntemleri oluşturmasını sürecelmiştir. EĞitimin

1976

- **UNESCO ve Mimarlık**
Yazar(lar): (çeviren) Çelen Birkan
- **Hangi Mimar? Hangi Öğretim?**
Yazar(lar): Max Querrien , (çeviren) Deniz Tütengil
- **Avrupa Sosyalist Ülkelerinde Mimarların Yetişimi**
Yazar(lar): Tadeusz Baruck , (çeviren) Afife Batur ve Deniz Tütengil
- **Asya'da Mimarlık Eğitimi**
Yazar(lar): Ranjit Sabikhi , (çeviren) Ali Erkurt
- **Mesleki Devrimciler**
Yazar(lar): Anne Karpf , (çeviren) Deniz Altan
- **Türkiye'de Teknik Eğitim ve Sanayileşme**
Yazar(lar): Orhan Paçacı
- **Mimarlık Eğitiminin Eleştirisi**
Yazar(lar): Çetin Göksu
- **Mimarlıkla İlgili Eğitim Konusunda Bir Öneri**
Yazar(lar): Attila Arpat
- **Mimarlık Eğitiminin Sorunları**
Yazar(lar): (İsimsiz)
- **Kurumsal Farklılıkların Mimarlık Eğitimine Yansıması**
Yazar(lar): Teoman Aktüre , Çelen Birkan
- **Türkiye'de Öğretim Üyesi Yetiştirilmesi Sorunları**
Yazar(lar): Cevat Geray , Yakup Kepenek
- **Yüksek Öğretimde Öğrenci Kitlesinin Sorunları KTÜ Örneği**
Yazar(lar): (İsimsiz)
- **Mimarlık Eğitiminde Temel Sorunlar Üzerine**
Yazar(lar): (İsimsiz)

MİMARLIK' tan

Derginin bu sayısı, Mimarlar Odası tarafından, aralık ayı içinde Trabzon'da düzenlenen Mimarlık Eğitimi Seminerinin ürünlerini yansıtıyor. Seminerde, dünyada ve özellikle Türkiye'de mimarlık pratiği ve bu pratiği yönlendiren toplumsal ve ekonomik gelişmelerle, eğitim-uygulama ilişkileri, mimarlık eğitimi yapan kurumların ve özellikle de Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümünün sorunları ele alınmıştı.

Bu sayıda, seminer ürünlerine ek olarak, mimarlık eğitimi ile ilgili çeşitli görüşler ve çeviriler de yer alıyor.

Ayrıca, Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümüne sürdürülen ve özellikle bölgesel araştırmalara ağırlık veren çalışmalara da geniş olarak yer verildi.

Böylece, MİMARLIK, meslek alanımızdaki ve özellikle ülkemizdeki ürünleri saptamanın yanısıra, bu ürünlerin ortaya çıktığı süreci ve ortamı saptamak ve eleştirmek görevini de yükleniyor.

Programda, MİMARLIK'ın, her sayısında, belli bir konunun ağırlıklı olarak yansıtılması öngörülüyor ve her bir ağırlıklı konunun, o konuda daha önce yapılmış tüm çalışmaları değerlendirmek ve konuya yeni boyutlar getirmek üzere düzenlenecek açık ya da sınırlı tartışma toplantılarının ürünlerinin değerlendirilerek yansıtılması biçiminde yayına dönüştürülmesi yöntemi benimseniyor. Tartışmacıların, ön hazırlıkla katılması öngörülen bu tür toplantılar yoluyla konunun çeşitli boyutlarının bir bütünlük içinde ele alınması ve geniş bir çevrenin katkısının sağlanması da amaçlanıyor.

Ayrıca, her bir sayıda, ilgi alanları farklı olan okuyucuların ilgisini çeken konulara ve meslek alanındaki güncel gelişmelere yer verilmesi de öngörülüyor. Bu amaçla da Derginin, yeni çalışma döneminde, haber, tartışma, yayın tanıtma ve değerlendirme, çeviri, uygulama-proje-araştırma, öğrenci çalışmaları gibi bölümleri içermesi ve ağırlıklı konunun her bir bölümde ayrıca yansıtılması ilkesi benimseniyor.

Program uyarınca MİMARLIK'ın 1976 yılı programında yer alan dört sayı, nisan ayı sonuna kadar yayımlanmış olacak (76/4 sayısı "kent sorunları" na yer verecek);

1978

- **TMMOB Mimarlar Odası Adına UIA II. Bölge "Mimarın Eğitimi" Komisyonu Toplantısı Açılış Konuşması**
Yazar(lar): Yavuz Önen
- **UIA II. Bölge Sekreteryası Adına Sunuş ve Sekreteryaya Çalışmaları Konusunda Açıklama Konuşması**
Yazar(lar): Şazi Sirel
- **Bulgaristan Mimarlar Birliği Bildirisi**
Yazar(lar): Peter Tachev , (çeviri) Engin Özden
- **"Eğitim Politikasını Bilimsel ve Teknik Gelişmelere Uyarlayabilme Sorunu , Yeni Gereksinim ve Olanaklar"**
Yazar(lar): Istvan Gerendas
- **Mimarlık Eğitiminde Çağdaşlaşma Demokratikleşme ve Bilimselleşme Koşutunda Olacaktır**
Yazar(lar): (hazırlayanlar) Murat Nişancıoğlu , Süha Özkan , Mete Turan
- **Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Çevre Tasarımı (Özellikle Mimarlık) Bölümünün Gelecekteki Eğitim Modeli İlkeleri Üzerinde Görüşler**
Yazar(lar): Sümer Gürel
- **Mimarlık Bilimi İçin Bir Tartışma Çerçevesi**
Yazar(lar): Mustafa Pultar
- **Mimarlık Eğitimi ve Çağımız**
Yazar(lar): Gazanfer Erim
- **Romanya'da Mimarlık Eğitimi Üzerine**
Yazar(lar): Ascanio Damian, (çeviren) Zeynep Çelik, Ayşe Yönder
- **Suriye'de Mimarlık Eğitimi Üzerine**
Yazar(lar): Nizar Farra, (çeviren) Zeynep Çelik, Ayşe Yönder
- **Polonya'da Mimarlık Eğitimi Üzerine**
Yazar(lar): Maria Niemczyk, (çeviren) Zeynep Çelik, Ayşe Yönder
- **Türkiye'de "Sürekli Eğitimin" Genel Durumu**
Yazar(lar): Afife Batu

TMMOB MİMARLAR ODASI ADINA UIA II. BÖLGE "MİMARIN EĞİTİMİ" KOMİSYONU TOPLANTISI AÇIŞ KONUŞMASI

Yavuz ÖNEN

TMMOB Mimarlar Odası Genel Başkanı

1979

10- Geleceğe ilişkin kestirimlerle, geleneksel mimarlık hizmetlerinin arz ve talep özellikleri karşılaştırmada, ulaşılan ya da ulaşılabilecek olan (ele alınan ülkeye göre) sonuç; arzın talebi aştığıdır. Bu nedenle mimarın gerçek formasyonunun, her ülkenin kendi özellikleri çerçevesinde, gerçek talebi kapsayabilecek bir diğerine değiştirilmesi önerilmektedir. Ayrıca, mimarların etkinlik alanlarının genişletilmesi ve yeni yasal çalışma yönetmeliklerinin oluşturulması da önerilmiştir.

- 11- Olası etkinlik alanları arasından belirtilmiş olanlar şunlardır:
- Düşük gelirli için ve onlarla birlikte; onlarla kararlarını halka seçeneksiz empoze eden örgütlerin kamu hizmetlileri ya da temsilcileriyle girilmeyecek mesleki bir ilişki kurarak çalışmak. Sözkonusu örgütlerin görevi yönlendirmektir, empoze etmek değil.
 - Kamu hizmetlerine ve her tür yapının disiplinlerarası sürecine, planlama, kavrama (conception), ve yapımına katılmak.
 - Malzemelerin üretiminde yerel kaynakları ve enerjinin akılcı kullanımını göz önünde bulundurarak, yapı malzemelerinin üretim sürecine katılmak.
 - Yapının parasal ve idari sistemine (structure) katılmak.
 - Çevrenin ekolojik analizine katılmak.
 - Varolan yapıların bakımı ve bakımına (conservation) katılmak.

MİMARLIK VE TEKNOLOJİK GELİŞME - SONUÇLAR

FİZİKSEL TEKNOLOJİLER

1- Uluslararası Mimarlar Birliği; mimarlara, öğrencilere, mimarlık eğitim kurumlarına, araştırma merkezlerine ve devletin teknoloji birimlerine bir yardım olarak, teknoloji işlemleyen, (processing), basitleştiren (simplification) ve aktaran bölgesel merkezler yoluyla, sistematik bir çalışmaya sahip Dünya Haberleşme Merkezi projesini zaman geçirmeden uygulamaya koymalıdır.

GELENEKSEL TEKNOLOJİLER

2- UIA'nın farklı ulusal kesimleri, kendi mimari kültürünün içinde

mimarlık eğitimi toplantıları ve gelişen görüşler

4. Üniversiteler Arası Mimarlık Eğitimi Semineri'nin 4-7 Aralık 1979 tarihinde, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi tarafından düzenlenmesinin kararlaştırıldığı, Mimarlık Haberler'in 88. sayısında duyurmuştuk. Aşağıda, 3. Seminerden sonra kurulan 'Çalışma Grubu'nun, 1979 Semineri ile ilgili öneriler yer alıyor.

GİRİŞ

Şubat 1978'de Ege Üniversitesinde düzenlenen Üçüncü Üniversitelerarası Mimarlık Eğitimi Seminerinde, gerek eğitim kurumlarının, gerek Mimarlar Odasının bu konuda sürdürdüğü çalışmalardaki kopukluk eleştirilmiş, süreklilik ve eğitimi sağlayacak bir çalışma grubu önerisi benimsenmişti.

1985

Mimarlık eğitimi her zaman mimarlık çevrelerinin gündeminde olan bir konu. MİMARLIK'ta da; mimarlık eğitimi ni yönlendiren toplumsal ve ekonomik gelişmeler, mimarın, mimarlığın değişen tanımları, nitelikleri, Türkiye'de ve dünyada mimarlık eğitiminin genel durumu, kurumların özellikleri, sorunları, eğitim-uygulama ilişkileri, örgütlenme biçimleri, politikalar, vb. temalar çerçevesinde ele alınmış, Mimarlar Odası'nca yapılan araştırma, çalışma ve toplantılar yansıtılmıştır.

1978/2 sayısından bu yana dergide mimarlık eğitimi ağırlıklı olarak yer alamadı. Bu nedenle, bu sayıyı hazırlarken, aradan geçen yıllarda politik, kültürel ortamdaki değişimlerle birlikte tartışmaların ne yöne kaydığını görmek ve Türkiye'de mimarlık okullarının güncel sorunlarını saptamak amacıyla idik. Bu amaçla hazırladığımız soruları farklı kesimlerden kişilere, öncelikle de çeşitli dönemlerde yöneticilik yapmış/yapmakta olanlarla mimarlık pratiği içinde etkin rol oynayan uygulamacı mimarlara ve öğrencilere ilettik. Ancak, yanıt gönderenlerin oranının oldukça düşük olması nedeniyle, bir tartışma platformu oluşturmayı daha ileriye bırakarak gönderilen yanıtları yayımlamakla yetiniyoruz.

Aydan Balamir, mimarlıkta inançların, ideallerin değişimi üzerine hazırladığı yazısında; Beaux-Arts ve Bauhaus üzerine yapılan polemiklerden yola çıkarak, bir bilim, sanat ya da meslek alanında hüküm süren geleneğin bir yenisiyle değiştirilmesini, Kuhn'un görüşlerine dayanarak açıklıyor ve birbirleriyle çatışan kuramların, akımların hangi koşullarda, hangi amaçlar için var olduklarına bakmak gerektiğini vurguluyor. Bir paradigmadan diğerine geçiş sırasında

mesleklerin hedef ve yöntemlerini, inançlarını, tekniklerini, bilgi kaynaklarını gözden geçirerek, mesleği bir anlamda yeniden tanımladıklarına değiperek, Vitruvius'tan Blondel'e, değişen mimarlık ve mimar tanımlarını anlatıyor ve Beaux-Arts'dan günümüze, eğitim programları çerçevesinde mimarlık söyleminin değişimini tartışıyor.

Nezih Ayıran, mimarlıkta yaratıcılık kavramını tartışarak, yaratıcılık açısından mimarlık eğitiminde karşılaşılan problemleri ele alıyor.

Necdet Teymur'un yazısında mimarlık mesleği ve eğitimi, toplumsal yapı içindeki konum ve anlamları bağlamında tartışılıyor.

Horst Rittel'in yazısında ise bir mimarın sahip olması gereken entelektüel araçlar, buna bağlı olarak da eğitim sisteminin toplumsal misyonu, mimarın rolü gibi konular ele alınıyor, "öğrenmeyi öğretme"nin önemi vurgulanarak tasarım eğitimi için bazı yöntem, araç ve teknikler öneriliyor.

İcen Börtücene, "olanaksız planlamak" olarak nitelendirildiği teknik eleman gücü planlamasını eğitim sistemi ve üretim süreçleri bağlamında tartışıyor.

"Mimarlık Söylemi" bölümünde İzmir Şubesi'nin düzenlemiş olduğu "yapı tanıtımı" toplantısında Orhan Erdil ve Erdoğan Elmas'ın yaptıkları sunuşların Şükrü Kocagöz tarafından hazırlanan derlemesi yer alıyor. "Bina Tanıtma" bölümünde ODTÜ Mimarlık Fakültesi Cüneyt Budak ve Abdi Güzer tarafından tanıtılıyor. "Yayın Tanıtma" bölümünde Ayla Çevik, Thomas S. Kuhn'un "Bilimsel Devrimlerin Yapısı" kitabını tanıtıyor.

Saygılarımızla.

1990

- **Mimarlık Eğitimi Üzerine Düşünceler**
Yazar(lar): Erol Tuğal
- **İlk Tasarım Deneyimi**
Yazar(lar): Necati İnceoğlu
- **Yükseköğretim ve Mimarlık Üzerine Bazı Görüşler**
Yazar(lar): Yavuz Koşaner
- Öğrenci projeleri: Anadolu Ü., Dokuz Eylül Ü, Gazi, İTÜ, KTÜ,
Konya Selçuk, ODTÜ, Yıldız,
- **Mezuniyet Projeleri Uluslararası Sergisi Moskova - 1990**
Yazar(lar): Ferhan Yürekli

1994

DİNOZORYUM

M. NUMAN CEBECİ

Yolda düşünüyordum: "Acaba yine elime bir karton parçası ile bir toplu iğne mi tutuşturacaklar yoksa bu sefer daha 'mimarca' bir çözüm şekli bulunmuş olacaklar mı" diye. Öyle ya... Mimarlar Odası'nın iki yılda bir yapılan genel kurulunda yaka kartları için, Kapıcılar Sendikası veya Ayakkabı Boyacıları Derneği'nin düşünebileceğinden daha uygun, daha 'rafine' bir çözüm beklemek hakkım (hepimizin hakkı) olmalıydı herhalde!

Her neyse... Hiç değilse karton sarı renkliydi.

Birinci günün öğleden sonra oturumunda (geceye kadar) 33. Dönem Merkez Yönetim Kurulu'nu yayım ateşine tuttuk; sonra da devlet töreniyle defnettik (akladık). İki yıl önce de DTCF'nin konferans salonunda 32. dönem MYK'nu önce kurşuna dizmiş sonra da devlet töreniyle gömmüştük. Ondan iki yıl önceki genel kurulda da aynı şeyler olmuş; toplantıda anlatıldı. Bahsi edilmedi ama eminim daha önceki, daha daha önceki ve daha daha daha önceki genel kurullarda da, başka oyuncular ve kısmen başka figüranlarla, hep aynı senaryo sergilenmiştir. Başka türlü olamazdı zaten; bundan sonra da başka türlü olamaz.

Ülkemizde "diploma" ödüllü mimarlık eğitiminin başlangıcı 111 yıl öncesine kadar uzanıyor: "...Bu güzel camileri, bu yüce türbeleri, medreseleri, hulusa bütün bu eşi ve benzeri olmayan san'at eserlerini vücuda getiren mimarların ve ustaların torunları olan bizler bu eserleri korumasını dahi bilemiyoruz... Bugünkü gün güzel ve yüce binalarımızdan hangisi tamir olunacak olsa tamir yerine adeta tahrip edilmektedir... Avrupa sanayi mallarının memleketimize ithalinden ve eski durumu muhafaza imkansızlığı ve öğretim noksanlığından, dolay güzelik zevki gittikçe bozulmaktadır" görüşünden hareketle ve "...bir Sanayi-i Nefise idaresi kurulsa mesele tamamen halledilmiş olur... Güzel sanatlara mahsus müesseseler meydana getirilmesi az zaman içinde bu işte kademe kademe yükselmeyi temin edecek ve bu müesseseler yabancı memleketlere Ahmadi nâzırlarla değil, acil kendi memleketimizin kurtuluş ve

chitecture: Do We Need Them?" (Kahraman Mimarlar: Onlara ihtiyacımız var mı?) idi. Turgut Cansever'in ise on yıllardır, büyük sevdalar bir tarafa bırakılarak, küçük iki katlı bir evi (standartlaşmış yapı elemanlarıyla) doğru dürüst projelendirebilecek mimarların yetiştirilmesini savunduğunu çok iyi biliyoruz.

Burada akla bir soru gelebilir: Bugün için doğruluğu ve geçerliliği epeyce su götürse de, bir an için, günümüz mimarlık eğitiminin bir asır önceki hedeflere atıştaki isabet payı tartışılmaz mı? Korkarım buna vakit harcamaya değmez çünkü mimarlık eğitiminin daha temellerinde birtakım çok ciddi problemler bulunmasaydı, ne Doğan Hasol yaptığı araştırmayı yayınlarken *Mimarlık Eğitimi Aldatmacası* ya da *Hayali Mimarlık Eğitimi* diye bir başlık atabilir (Yapı 103, Haziran 1990) ne de Bülent Özer sıradan bir Alman çocuğundan aldığı dersi: "*Mimarlık tarihi hocası olarak bir türlü elde edemediğim, elde edemediğimiz bir sonuca henüz 14 yaşındaki bir Alman öğrencisinin amatörce erişmesi, eğitim sistemimizin bütünü için üzerinde ciddiyle durulması gereken bir ibret uyarısı niteliğine büründü*" (Yapı 105, Ağustos 1990) ifratıyla aktarmak zorunda kalırdı.

Bütün bunlardan sonra, *MİMARLIK Dergisi'nin*, bir bölümünü mimarlık eğitimine ayırdığı 242. sayısında (90/4) yayınlanan ve okulların kendilerinin seçip "biz bu işler ve konularla meşgulüz" dercesine gönderecekleri projeleri görünce insan Ahmet Eyüce'yi hatırlamadan edemiyor: "Mençu çayem tanburem çazened" (Ben ne söylerim tanburam ne çalar). Bu projelerin 10'u kültür yapıları, 8'i rant tesisleri (konaklama dahil), 1'er tanesi de yönetim (kısmen) binası, misafirhane, tatil köyü, hafta sonu evi, otogar ve paraşüt kulesi. Ülke nüfusunun %95'ini teşkil eden "sokaktaki adam"ın yapmış çevremizin %85'ini oluşturan günlük, mütevazı -hatta belki sıradan- ortamının mimarlık eğitiminin kaygı yelpazesi içindeki dilim payını (%100'lük bir isabetle olmasa da) bu tablodan okumak mümkün. "Öyle küçük işleri acaba müteyittlere mi bırakıyorlar?" diye düşünmeden edemiyor insan; hani her biri okullardan birer Wright, Corbu, Mies, Aalto, Kahn (şimdilerde belki ilaveten Eisenman, Graves, Botta, Ando, vs) müsveddesi olarak çıkan mimarcıkların yıllar geçip de hala "temize çekilemeyince" kahırlar içerisinde teslim oldukları "müteyittlere".

Eğitimi böyle de; uygulaması çok mu farklı? O alanda nelerle uğraşıldığını, nelerle gurur duyulduğunu ve nelere prim (ödü) verildiğini, kısa bir süre önce dördüncüsü düzenlenen/sonuçlanan Ulusal Mimarlık Sergileri'nde ve ödül-terinde görmek mümkün. Orada da (belki biraz Karacaslan'ların "1. anlad"ı di-

1994

GÜNCEL

Son (255.) sayımızla açtığımız 'Güncel' bölümümüzde mesleğimizin farklı boyutlarını gündem alan toplantı, sergi ve etkinlikleri aktarmaya; sonuç ve değerlendirmelerini yansıtmaya devam ediyoruz.

24 - 27 Aralık '93 günleri Odamız Ankara Şubesi ile Gazi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nin ortak organizasyonu ile gerçekleşen "*Mimarlık Eğitiminde Beklenen Değişimler*" Kongresi, bu ayki Güncel'in ilk konusu: Sevgi Lökçe ve Olcay Aykut'un kapsamlı değerlendirmeleri ile sunuyoruz. Geçtiğimiz sayının Güncel konusu Deneysel Mimarlık üzerine yazan Uğur Tanyeli ise, Serginin içeriğini ve ürünlerini "entellektüalize edilmiş mimarlık" gündeminde değerlendiriyor.

"MİMARLIK EĞİTİMİNDE BEKLENEN DEĞİŞİMLER" Kongresinin Ardından...

SEVGİ LÖKÇE * OLCAY AYKUT **

MİMARLIK EĞİTİMİNDE
BEKLENEN DEĞİŞİMLER

KONGRE
24 - 27 ARALIK 1993

"Mimarlık Eğitiminde Beklenen Değişimler" Kongresi ardından izlenelerin değerlendirilmesinde bilgi'ye ulaşmaktan çok bilgi üretir ortamları oluşturan kurumlaşmalar içinde; bilinç faktöriyel bir eğitim politikasının varlığını tartışılması gereği açıktır. Kültürel değişimlerin, yeni yaşama ilkelere ilişkin belirlendiği ortam özelliklerine ilişkin durumların yaratıldığı

Toplumsal Etkileşim Sistematiği'nin hangi düşünce

baştan döngüsellğe mahkum ettiği her ne kadar kapitalizmin mantığı içinde algılanabilir olsa da açıktır. Bu döngüsellik ve etkileşimin kazandığı yeni boyutlar yine **Nalbantoğlu** tarafından:

"... Teknoloji ve pazar mekanizmalarının hem doğa hem de insanı 'hazırda bir rezerv'e dönüştürdüğü çağımızda...."

..... pazarın getirdiği yeni iş örgütlenmesine kayıtsız kalamayış...

..... öte yanda 'Kültür endüstrisi'nce biçimlendirilen ve manipüle edilen çağdaş toplumların...." (2) diye açıklanırken toplumda birbirlerine ve ideolojinin sistemine benzer kılınmış bireyler oluşturmak yöntemiyle de sistem kutsanmakta; alternatif olma niteliği kazanmaksızın ritüel eğitimi olumlayan bir sistem sürekli varolmaktadır.

Eğitimle ilişkili genel çerçevenin bu bağlamda, batı çıkışlı **modern** ve **postmodern**'in eğitim ile olan ilişkileri yönünden mimarlık ve mimarlık eğitimine dönüştürülmesinde moderndeki **bütünlük**, postmoderndeki **çeşitlilik** kavramlarının yeniden irdelenmesi gerekmekte ve kaçınılmaz olmaktadır. Bu yönde kongrede kapsamlı bir sorgulama gereğince gerçekleşmemiştir.

Arnold Toynbee'nin 'Bir Tarih İncelemesi' (A Study Of History) başlıklı çalışmasında (Cilt 5), postmodern teriminin doğrudan kullanıldığı; "**modern**" teriminin

1995

İstanbul Teknik Üniversitesi'nin, Avrupa Mimarlık Eğitimi Birliği (EAAE) ile beraberce düzenlediği "Mimarlık Eğitimi: Nasıl Bir Gelecek?" başlıklı Forum, 19-21 Nisan 1995 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirildi.

Türkiye'de ve diğer ülkelerde mimarlık eğitiminin tarihsel gelişimi; eğitim ile meslek ilişkileri; mimarlıkta çeşitlenen roller ile mimarlık eğitiminde küreselleşme ve eşkredilendirme gibi konuların ele alındığı bu toplantıyı, Ayla Çevik'in izlenimleri ve Orhan Hacıhasanoğlu'nun forum bildirimlerindeki tema ve görüşleri aktaran geniş özeti ile konu ediyoruz. Feyyaz Erpi'nin 'Nasıl Bir Mimarlık Eğitimi?' başlıklı yazısı, kendisinin foruma sunduğu bildiriden alındı. Bölümün sonunda ise, Zeynep Onur'un mimarlık eğitiminde mesleki uygulama ilişkilerinin kavranmasına yönelik bir egzersiz olarak 'simülasyon oyunlarına' değindiği yazısını sunuyoruz.

MİMARLIK EĞİTİMİ: NASIL BİR GELECEK?

1998

mimarlık eğitimi mimarlık eğitimi değildir ferhan yürekli

Ülkemizde mimarlık eğitiminin bugünü ve geleceği ile ilgili düşüncelerin ivedilikle açıklanmasının gerektiğine inanıyoruz. Bu düşüncelerin, öncelikle, ülkenin bitmek üzere olan bu yüzyıldaki mimarlık geçmişi ile ilgili bilgi ve gözlemleri kısaca hatırlamak ve yorumlamak üzerine kurulması uygun görünüyor.

Yüzyılın başına ulusalcılık akımlarının etkisinde giren Osmanlı ülkesinde mimarlık, bu dönemde özgün ürünler verememiş, dini yapılardan alınan mimari elemanlarla postaneler, işhanları, hatta evler üretmiştir. Bunu, aslındaki ideale dönme isteği açısından, Batı'da 19. Yüzyıl'ı kaplayan Neo-Klasisizm'in geç kalmış bir benzeri olarak da algılayabiliriz. Gecikmesinin nedeni ise, Osmanlı ülkesinde de hayat bulan Batı Neo-Klasisizmi'nin kendisidir. Aynı dönemdeki Jön Türk hareketinin dünya literatürüne "yenilikçilik" kavramı olarak girmiş olmasına karşılık, mimarlıkta idealin geçmişte aranması bizce çok ilginçtir (1). Bu belki de, mimarlığın işverenin daha çok vakıflar idaresi olmasından kaynaklanmıştır. Ancak daha şaşırtıcı olan bu dönemin daha sonra Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi olarak adlandırılmasıdır. Bizce bu ad, Osmanlı Neo-Klasik Dönemi olmalıydı.

Aynı mimarlık, modernleştirici yeni Cumhuriyet'in ilk yıllarında da uygulama olanağı bulmuş; ancak 30'larla birlikte, Cumhuriyet'in kimliğine uygun modern bir mimarlık ortaya çıkabilmiştir. Biz bunu da "işveren"e bağlıyoruz. Yeni cumhuriyetin en önemli özelliği, geçmişle bağları olmayan yeni bir kimlik tanımadır ve bu dönemin önemli mimarlık ürünlerinin işvereni olan Cumhuriyet hükümetlerinin yoğun etkinlikleri nedeniyle, mimarlığa el atması için 30'ları beklemek gerekmiştir.

Ancak 40'larda Paul Bonatz'ın oryantalist görüşlerinin etkisi, teşviki ve Atatürk'ün ölmüş olması nedeniyle ve belki de bir karşı devrimin parçası olarak, kimliğin yeniden Osmanlı'da -bu defa sivil örneklerde- aranması dönemi başlamıştır. Burada da işverenin rolü vardır. 40'ların ikinci yarısında Cumhuriyet hükümetlerinin ilkelere taviz vermeye başladığı unutulmamalıdır. Bu çerçevede gelişen devrimin ilk karşı çıkışlar, mimarlıktan yararlanmayı denemiş olabilir. İkinci Ulusal Mimarlık Dönemi olarak adlandırılan bu harekete de ulusal demek doğru değildir, çünkü yeni ulusun özelliği -ki modernite; yani geleceği yaratmaktır- ile ilişkisi yoktur. Bu harekete olsa olsa Osmanlı Revival Dönemi denebilirdi (2).

Bu dönemleri yaratan nedenlerden işveren dışında önemli bir tanesi de, ilk Türk mimarların Batı eğitimi ve mimarlık öğretenlerin ve uygulayanların büyük çoğunluğunun Batılı olmaları olabilir. Yabancılarda "oryantalist" bakışın onların "orient" dedikleri bölgedeki tasarımlarında etkisi çok güçlü olmuştur(3). Ancak Egli gibi istisnaların Cumhuriyet'in kimliğine uygun eğitimi ve uygulamayı sağlayabildiğini de belirtmek gerekmektedir.

50'lerin sonu ve 60'larda "Modern" in yeniden yaşam bulduğunu görüyoruz. Bizce yine işveren ana etken. Ancak bu dönemde bir önemli yapıyı hatırlamadan geçemeyeceğiz. İnşa edilmeyen Kocatepe camisi yarışmasını kazanan öneri (1957), modernin simgesi olarak tanıtılmasına rağmen, aslında Osmanlı'nın geleneğini modernize etme çelişkisinin, modern kavramının anlamı ile bağdaşmayan bir sürekliliğin yansımasıdır ve yakın geleceğin habercisidir. Bu yakın gelecek, çelişkiler yumağıdır.

Ana işveren olan, ekonomik açıdan güçsüz ve, Cumhuriyet ilkelerinden taviz vermeyi genel politikası yapan devrim hükümetleri, ucuz bina için ise modernin rasyonelliğine sığınıyor. Bunu ise, ana işverenin yine ekonomik güçsüzlüğünden kaynaklanan "gizli deresiz kiremit çatı" kararının biçimlendirdiği bir melez mimari izliyor (4). Bu durum geleneğin yeniden gündeme gelmesine ortam sağlıyor.

1998

TMÖB '98 Kaya Köyü Buluşması

Her yıl yeniden yapılanan ve gönüllü mimarlık öğrencileri tarafından düzenlenen bir organizasyon olan ve 1993 yılından bu yana (Gökçeada'93, Çavdarhisar'94, Kıbrıs'95, Çayköy '96, Sinop'97, Edirne'98) süregelen T.M.Ö.B. (Türkiye Mimarlık Öğrencileri Buluşması), geçen yaz 10-21 Ağustos tarihleri arasında Fethiye-Kaya Köyü'nde gerçekleşti. Bu sene sekizinci gerçekleştirilen buluşmaya, Anadolu Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimar Sinan Üniversitesi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ösmangazi Üniversitesi, Trakya Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi mimarlık fakültelerinden yaklaşık 150 öğrenci katıldı. İlker Özdel, Didem Çaylan, Özgür Deniz Emir-"iz"; Emel Göksu-"Geçmişin Bilgisinin, Bugünün Nesnesi Üzerinden Dökümü"; Deniz Güner-"Zaman ve Mekan"; Kivılcım Hindistan-"Juggling"; Neren Alpar-"Değişim"; Oruç Çakmaklı-"Spontane Yaratıcılık"; İbrahim Yoğurtçu-"Fotoğraf"; Alev Oskay-"Assembloj Tekniği ile Günlük Oluşturma" başlıklı atölyeleri hazırlayıp yürüttüler. Söyleşi, dia gösterimi, sergi, gibi etkinliklerin 'zaman' teması çerçevesinde yapıldığı buluşmada; Barbaros Taç'ın "Kaya Köyü"; Remzi Sönmez, Ahmet Kizen, Semih Eryılmaz ve Cahit Engin'in "Karuma İmar Planı Üzerine Tanıtım"; Çimentaş firmasının "Malzeme"; Savaş Al'ın "Bu var, bu da var"; Gürhan Tümer ve Cengiz Bektaş'ın "Türk-Yunan İlişkileri" söyleşileriyle, Cengiz Bektaş, Gürhan Tümer, Nevzat Sayın, Haydar Karabey, Hasan Özboy ve Kenan Güvenç'in katıldığı "Kaya Köyü" konulu söyleşi ve aynı zamanda bu isimlerin jüri üyesi olarak da yer aldığı, "Kaya Köyü için bir Fikir Yarışması" da gerçekleştirildi.

T.M.Ö.B. '98 Kaya Köyü Buluşması'nın ve Fikir Yarışması'nın gerçekleşmesine katkıda bulunan, Mimarlar Odası İzmir Şubesi, Y.E.M., Çimentaş, Mensay, BEKSA, Çolakoğlu İnşaat, Efes Pilsen, Mas Matbaa'ya ve ayrıca kişisel katkı ve desteklerinden ötürü Cahit Engin, Ahmet Kizen, Tamer Başbuğ, Nuri Aydın ve Erdal Onur Diktaş'a teşekkür ederiz.

Mimarlıkta Uygulamanın Bilgisi Artık Eğitimin Tek Amacı Değil

TÜRKAN ULUSU URAZ
BELKIS ULUOĞLU

1999

Asırlardır birbirinden ayrı düşünölmeyen, mimarın meslek adamı kimliği ve buna bağlı olarak neleri bilmesi gerektiği (yani, mimarlığın bilgisi), bir kaç asırdır da bunlara katılan mimarın tasarımcı kimliği olgularının artık birbirleriyle özdeşleştirilmiş bir biçimde değil, farklı olgular olduklarının bilincinde olarak tartışılmaları gerekiyor. Günümüzde, mimarın bilgi birikiminde, uygulamanın bilgisi kadar, tasarlanmanın bilgisi de önem kazanıyor. Mimarlığın pratiğiyle ve söylemiyle, Vitruvius'dan başlayarak da yazılı kaynaklarında oluşan birikim, ve bu birikimin aktarılmasından, salt mimarlık okullarının dört yıllık eğitiminin sorumlu

bilgisinin edinildiği asıl yerdil. Çoğumuza göre de stüdyo daha çok bir eylem alanıydı ve eylem yapıldı, nesi konuşulacaktı ki? Ayrıca, tasarım stüdyoları, mimarlık okullarının ders programları kapsamında yer alan tüm bilgilerin zaten bir sentezi değil miydi? Öte yandan, mimarlık mesleğinin uygulamaya yönelik temel bilgi alanının yanısıra, mimari tasarım stüdyolarında bir başka tür bilginin "tasarlanmanın bilgisinin" verildiği de artık biliniyordu. Diğer meslek derslerinin her biri bu temel bilginin sadece bir bölümünü içerdikleri halde, mimarlığın temel bilgi tabanının ve meslek sorumluluğunun oluştuğu tek yer olarak stüdyo, bu

bu, stüdyoda mimarlık ürünü tasarlanmayacak anlamına gelmiyor, ama biliyoruz ki tasarlanmanın zihinsel becerilerinin edinilmesi sadece çok sayıda proje yapmaktan geçmiyor ve tasarlanma salt bir şartlı refleks öğrenimi değil. Öte yandan, Beaux-Arts'da hocaların atölyeleri, Bauhaus'da da öğrenimin son yılı gerçekleşen büro pratiği ile mimarlık eğitiminin aslında bir başka boyutu unutulmuş oluyor; staj adını verdiğimiz bu pratiğin, giderek öğrencilerin kayıtlarını bir yerlere imzalattıkları tutanaklar haline gelmesi, ya da öğrencilere, staj gördükleri yerlerde ciddi bir eğitim programının uygulanmaması da bu sistemi çökertmiş

Mimarlık ve Eğitim Kurultayları Retrospektifi ve Kazanımları/2000 ve sonrası

■ GATS Süreci ve Mimarlık Eğitimi

2001'de 32 bölüm 1,859 kontenjan, kayıtlı mimar sayısı ise 26.702

2020'ye gelindiğinde kabaca

kontenjanların dört katına çıktığı,

kayıtlı mimar sayısının iki katına çıktığı,

nüfusun ise ikiye katlanmadığı gerçeği...

taslaklarının
uluslararası
Konu
Eğitim Kurultay
GATS Kesintisiz ortamda ulusal
Eğitim Kurultayın
Mutabakat
doğrultusunda
Eğitimde
deneyimi
AB
birikimi
Yasaları
2001
2003
Kurultayın
18
Mimarlar
hemen
UİA
Başlıklarında
atölye
Meslek
Aralığında
katkı
halinde
hale
birlikte
ilmin
tavsiye
Odioryumu
2003
2001
sorunlar
üzerine
çalışmalar
ilgili
farklılıkları
uyum

GATS, AB Yasaları, UIA, Mutabakat, uluslararası, ulusal, belgeler,
uyum, farklılıklar,

uluslararası, van depremi,

öğrenci yasalar Gelişim Kurultaylar yoluyla Direktifi Sürekli ilgili sistemi Tanınması Mimarlar yapılı yeniden yapı mesleki çeşitlenme çalışma ortamı Akreditasyon başlatarak

Meslek mimarlık

düzenlemelerin Kurultay ele Eğitim yeterliliklerin sorumluluk 2001 Karşılıklı eğitimi uygulama mensuplarının Kurulu sureci Alanda ulusal kapsamında kalitesinin

Davet metni: yasal süreçler, öğrenciler, yeterlilikler, akreditasyon, çeşitlenme, uluslararası, yetki, direktifler, sürekli mesleki gelişim

TMMOB MİMARLAR ODASI

MİMARLIK ve EĞİTİM KURULTAYI

16-17
KASIM
2017

Orta Doğu
Teknik Üniversitesi
Mimarlık Amfisi
ANKARA

Türkiye Mimarlık ve Eğitim Politikaları

www.mo.org.tr/mek
info-mek@mo.org.tr

MEK9

TMMOB MİMARLAR ODASI

MİMARLIK ve EĞİTİM KURULTAYI

13 ARALIK
2019

TMMOB Mimarlar Odası
İstanbul Büyükşehir Şubesi
Karaköy Binası

Mimarlık Mesleki Gelişim ve Eğitim Politikaları

www.mo.org.tr/mek • info-mek@mo.org.tr

MEK10

TMMOB MİMARLAR ODASI

MİMARLIK ve EĞİTİM KURULTAYI

26-27 KASIM
2021

Eskişehir Teknik Üniversitesi
Mimarlık ve Tasarım Fakültesi

Mimarlık Eğitiminde ve Pratiğinde Değişim / Dayanışma

MİDEKON'un katılımıyla
www.mo.org.tr/mek • info-mek@mo.org.tr

MEK11

Güncel Sorunlar

- eğitim ortamı ve niteliği,
- uluslararası eşdeğerlik ve akreditasyon,
- mesleğe kabul koşulları
- mimarlık meslek pratiği ortamı

Nitelikli Eğitim İçin Meslek Pratiği Alanının Kalitesini Artırmak

- Meslek pratiğinin, dahası yapılı çevrenin kalitesinin, eğitimin niteliğinin (genellikle dar anlamıyla suresinin) artması ile gerekleŐeđi yanılığı.
- Nitelikli bir eğitim nitelikli bir yapılı çevreye katkıda bulunacaktır ancak yaşamsal olan iyi bir meslek pratiği ortamının eğitime katkısıdır.
- Dolayısıyla bu iki alanın birbirine dolanık yapısı nedeniyle eŐgüdümlü olarak düzenlenmelidir.
- Bu anlamda mimarlık eğitimi politikalarının (1) mimarlık politikaları (2) ile yaşama geçmesini sağlamak önemli gözüküyor.

Nitelikli Eğitim için Mimarlık Mesleğine Kabul Şartlarını Düzenlemek

- Üniversite diplomasının mesleğe kabulün tek koşulu olması ulsal sorunların yanısıra eşdeğerlik bağlamında uluslararası sorunlar da doğuruyor.
- (adeta) Mesleğe kabul yetkisi veren üniversitenin asli amacı olan, mesleki bilgi ve yetkinliğin verilmesinin ötesinde, entelektüel, yaratıcı, yenilikçi meslek insanı yetiştirme ve araştırma, bilimsellik ve toplumsal fayda odaklı çalışmalarını geriplanda bırakması
- *“eğitim sadece disipliner ya da mesleki malzemeye hakim olmaktan, hatta genel becerilerden ibaret olamaz. O bilgileri katı, değişmez olarak gördüğünüz sürece onların yerini alacak şeyleri de hayal edemezsiniz. Çalıştığınız düşünceleri yenileyebilmek, değiştirebilmek ve dönüştürebilmek için onları dışarıdan görebilmenizi sağlayacak bir şeye egemen olmalısınız. Yani eğitime.”* A. Abbott

Nitelikli Eğitim İçin Akreditasyon ve Uluslararası Eşdeğerlik

- MİAK'un uluslararası ağlara katılması gerekiyor.

Nitelikli Eğitim için Nitelikli Eğitim Ortamı

- *Mimarlık Eğitiminde Sayıları Düzenlemek...*
- 2020'de Mimarlar Odasına kayıtlı mimar sayısının yaklaşık 1/8'i kadar mimarlık öğrencisi eğitime başlamıştır. Bu durum eğer kontenjanlar bu şekilde devam ederse kayıtlı mimar sayısının 8 yılda bir kabaca ikiye katlanacağı anlamına gelmektedir. Kayıtlı mimar sayısı açısından Avrupa Birliği ülkeleriyle kıyaslarsak Avrupa'da 10.000 kişiye 10 mimar düştüğünü biliyoruz. Türkiye'de bu sayı 7 iken, İstanbul'da 15'tir. Mimarlar Odasına kayıtlı üye sayısının %40'ı ise İstanbul'da bulunuyor

-
- *Müfredat, eğitim ışığının bir duvara yansıması olarak düşünülebilir. Bu gölgeleri gerçeklik olarak almak bir yanılgıdır; onlar ancak o gerçeği sezmeye, bulmaya ya da kavramaya yardım eder. Değişmez bir müfredatın varlığı eğitilmiş bir kişinin bilmesi gereken şeylerin bir listesi olduğu ve duvardaki gölge alıştırmaların eğitimin içeriği olduğu gibi yanlış bilgilerin tümü, orijinalinde bilgece bir kabul olan şeyin –gölgelerin, gerçekliği tümüyle tasarlayabilme girişimi için bir başlangıç noktası oluşturduğunun– fazla ciddiye alınmasından gelir. Gerçekliği bilmek de eğitim değildir. Eğitim, ışıktır; anlamları belirleyen parlak şeydir. Eğer ona sahipseniz, gerisi –temel beceriler, temel gereçler, duvardaki gölgeler– aniden apaçık hale gelir. Eğitim, kendi içinden ışık saçan görünmez bir yaratıcılıktır. Elinizdeki bir şey değildir, olduğunuz bir şeydir. A. Abbott*

Nitelikli Eğitim için Nitelikli Eğitim Ortamı

- ***Mimarlık Eğitiminde Sayılamayanları Çoğaltmak...***
- Mimarlık eğitimiyle ilgili düzenlemelerde niteliği, eğitimin süresi, öğrenci kontenjanları, öğrenci ve öğretim üyesi sayıları, öğrenme yöntemleri, mekânsal standartlar üzerinden konuşabiliriz
- Eğitim, üniversitenin kurduğu ortamla ilgilidir. Üniversitenin bu ortamı kurmayı sağlanmasının koşullarını da düşünmemiz gerekiyor. Mesleki pratikleri her defasında farklı bir yaratıcılıkla çözümlenebilecek zihinlerin gelişimine yardımcı olmak için yeni mezun olmuş genç bir meslektaşın mesleki yaşama atıldığında mevcut deneylerini yinelemesini değil, yeni düşünceler üretmesini, kendi yaratıcılık süzgecinden geçirdiklerini uygulamasını, dolayısıyla ülkemiz meslek ortamının yapılanları tekrar etmek yerine, her yeni mezun mimarla yeni bir noktaya erişmesini sağlayacak, öğrencinin ve öğretim üyesinin donanımını, hevesini, öğrenmeye açıklığını içeren, demokratik, özgür, özerk, katılımcı, toplumla bütünleşmiş bir üniversite ortamı yaratmak da sürecin önemli bir parçası olmalı. Bu ortamın nasıl kurulabileceğini ve sürdürülebileceğini konuşmak da atılması gereken önemli adımlardan biridir.

Mimarlık Eğitimiyle İlgili Tüm Paydaşların Ortaklığına İhtiyaç Var!

- Daha iyi bir mimarlık eğitimi için birbiriyle etkileşim içinde olan ve yukarıda çeşitli başlıklarda tartışmaya çalıştığım pek çok alanda düzenlemeye ve iş birliğine ihtiyaç olduğu açıkça görülüyor. İçinde bulunduğumuz dönemde, eğitimle ilgili tüm paydaşların uzlaşmalarını saptayan bir ortak metin üzerinde konuşulması ve bunun savunulmasının gerekliliği yaşamsal olarak öne çıkıyor. Mesleğin standartlarını, eğitimin ise zenginleşmesinin koşullarını ortak akılla oluşturmamız gerekiyor.

Sonsöz: Yeni Ufuklar

- MEVCUT KRİZLER VE YAKIN GELECEKTE ETKİSİNİ HİSSEDECEĞİMİZ KRİZLER (Savaş/İklim/Konut Sorunu) KARŞISINDA SADECE YAPILI ÇEVRENİN DEĞİL MİMARLIK EĞİTİMİNİN DE DİRENÇLİLİĞİNİ KONUŞMAYA BAŞLAMALIYIZ...